

Nro 24.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Septembernek 20 dik napján 1793.
esztendőben.*

Olasz Ország.

Szabandiából, III Victor Amadeus Szárdiniát királynak örökös tartományából azt az örövendetes hirt vitte a' tsendes déli szél az szövetséges fejedelmeknek füleikbe, hogy múlt hólnapnak vége táján egészlen ki takaródtak onnan a' Frantziák; de koránt sem önként, hanem kén-telenségből. A' *Pedemontiumi* seregek a' *Chablaisi* hegyek közt való lakosokkal égyetemben múlt August. 15 dik napján *Salenche* mellett táborozó Frantziákra bukkánván, semmit sem gondoltak sokságokkal; hanem vitézi bátorsággal réájok rohanván velek öszve tsaptak, és egynéhány óráig

tartott viaskodások után keményen meg verték, *Sales Marchió* vezérlése alatt. Aug. 21-dik napján 3 ezer emberből álló segítséget kapván ez a hadi vezér ismét utánnok eredt a' Frantziáknak, rajtok tsapott *Salenches* mellett, újjobban meg verte, és minden ágyúikat el vevén, az egész tartományból ki üzte őket, a' kik *Geneva* felé futván, 48 óráig táboroztak az égnek kárpittya alatt, addig is sok éh kortyokat szenvedvén.

Hasonló szerentséje vólt két más *Pedemontiumi* colonnénak. Az elsőbb a' *Montferráti* herzegnek kórmánya alatt, egészlen ki üzte a' Frantziákat a' *Tarantésisi* hegyek közt tsinált sántzaiból; az utólsóbb *Termighnon* mellett hajtott rajtok, mellynek sebes tüzét amazok ki nem álhatván, minden bagázsiájoknak, magazinumoknak, és tábori eszközeiknek hátra hagyásokkal el futottanak. Illyenképen egész *Szabaudia* meg szabadúlván azon kelletlen vendégektől, a' kik esztendőnek el forgása alatt, minden zsirját ki szivták a' lakosoknak, minden városokban, és helységekben ki vágattattak, és meg égettettek a' Frantzia szabadságnak hervadó fáit, a' meg keserített nép, ifjú, öreg, férfi, asszony, gyermek, sőt még a' reszkető térdű vének is utánnok mentek, üzték, ütötték, vágták, 's ölték őket, a' hol bé érhatték. Illyen módon vége vagyon a' fel oszolhatatlan Frantzia köz társaság minap bszszerkeztetett 84-ik osztályának.

Lengyel Ország.

Múlt hólnapnak 17-dik napján ratificáltatott, az az, jóvá hagyatott, és a' rendeknek kezeiknek alá irások által meg erősített, az Orosz Császárné, és Lengyel nemzet közt tökéletességre ment égyesség, és leg ottan *Pétersburgba* küldött egy kurir által. Az ezen napon tartott gyűlés igen lármás vólt, és éjfélt után három óráig tartott. Az Orosz Császárné kívánságának tellyesítésére 63 voks vólt, 21 ellene. Találtattak ollyan

nok a' jelen lévők közzül, a' kik a' királynak azt hányták szemére, hogy nagyon láttatott az Orosz követnek kedvezni, és hajlandóságát mutatni.

A' Prussziai követ által Aug. 12-dik napján a' *Grodnoi* Ország gyűlésnek bé nyújtott Prusszusok és Lengyelek között fel állítatandó égyes-ségnek plánuma következő tikkelyekből áll:

1. Szoros barátság szereztesse a' két ország között. —
2. Mellynek állandóságára szükség legyen a' két országnak határait örökösen meg határozni, és mind két részről biztosokat rendelni annak végbe vitelére. *Dántzigon*, *Thorunomon*, és ezeknek vidékein kívül, mindazokat a' városokat, és kerületeket örökösen által engedi minden jussaival égyetemben a' Lengyel Republica a' Prusszusoknak, mellyeket Prussziai ő Felsége elfoglalt. —
3. Prusszia ellenben minden további Lengyel Országra való praetensióiról le mond, és azon tartományokat, mellyekből jövendőben fog Lengyel Ország állani, garantirozza, az az, azoknak állandóságokért mindenkor felelni fog. —
4. Hasonlóképen Lengyel Ország is le mond mind azon tartományokra való praetensióiról, mellyeket a' jelen való égyeségnek második tikkelye szerént, a' Prusszusoknak által fog engedni. Sőt azokról való praetensióiról is, mellyeket ennelötte a' Prussziai király ő Felsége birt; és nemcsak a' mostan által engedtetendő tartományokat, hanem még ezeken kívül ő Prussziai Felségének minden egyéb birodalmait is garantirozza. —
5. Valamint eddig, úgy ennekutánna is minden polgári jussokkal, és vallásbeli szabadságokkal fognak az által engedtetendő tartományoknak R. catholicus lakossai élni. —
6. A' Prussziai király ő Felsége kész a' jelenvaló *Grodnoi* Ország gyűlésnek constitutióját garantirozni, és ha tettzeni fog, egy különös actát maga keze írása által meg erősíteni, mellynek éppen olyan ereje legyen, mintha szóról szóra bé iktatott volna ezen égyességbe. Illyen formán lesz-

nek azon égyyességek is, mellyek ennekutánna, vagy a' kereskedésre, vagy más tárgyakra nézve fognak a' két országok között szereztetni. — 8. Az 1773-dik esztendőben, Sept. 18-dik napján szereztetett égyyesség, annyiban, a' mennyiben a' jelenvaló tractának sérelmére nintsen, újjítasson, és erősitessen meg a' két égyyező rész között. — 9 *tzedszer és utóllýára*. Mingyárt az alá irás után iktattasson bé ezen tracta az Ország gyűlésének constitutiója közzé, és minél előbb ratificáltasson.

Török Ország.

Konstántzinápolyból érkezett levelek jelentik, hogy oda sok hazájokból ki költözött Frantziák mentenek légyen által, kiknek elegendő dolog adódott a' fegyveres tárházban. Sokan közzülök, hogy *Descortes* Frantzia követ általma alatt lehessenek, három színű cocárdát, az az, kalap mellett való rózsát tette nek süvegeik mellé. — A' nevezett Frantzia követnél sok drága briliántok, és egygynéhány millió piásterre menő cambialis levelek is vagynak. A' mint hallyuk, alattomban derekasan készül a' nagy Porta, kiváltképen pedig nagyon öregbiti tengeri erejét. Azon két Frantzia hadakozó hajók, mellyek eddig a' *Thenedos* szigete, és a' *Dardanellák* között mázskáltak, és a' hadakozó szövetséges hatalmasságoknak kereskedő hajóikra nézve veszedelmesek vóltanak, a' Török Császár parantsolattyából *Egyiptom* ki kötő helyébe mentenek.

Nagy Britannia.

Londonban gyakorta és sokak által olvastatik mostan *John Ewennek* az a' prédikátziója, mellyet ő 1649 ik esztendőben az alsó Parlament előtt mondott, mellyben mind a' mostani Frantzia revolutiót, mind más égyyházi és polgári dolgokban történt változásokat meg jövendőt.

Egy *Suffolki* paraszt dézmát vivén a' maga papjának, épen akkor, midőn a' felesége 10 dik gyermekét szülte volna e' világra, így szólt: minthogy termésemnek tized részét hoztam kegyelmednek meg, szükség hogy tizedik magzatomat is kegyelmednek adjam. A' pap, a' ki még nőtelen, de tehetős ember vólt, jól értvén hová tzelezzék a' paraszt, 100 font sterlinget ajándékozott a' született tsetsemőnek neveltetésére.

Múlt Aug. 20-dik napján, nagy vendégséget adtanak *Dublinban* a' *Hiberniai* catholicus lakosok, kiknek számok 3 millióra megyen, vallásbeli szabadságok öregbitetéséért való háládatosságoknak ki jeletésére, melly vendégséget kiváltképen azoknak a' Parlamenton tagjainak készítették, a' kik vallásoknak szabad folyamattját tárgyzó kéréseket leg inkább bóldogították.

Frantzia Ország.

Aug. 23 ik napján tartatott Nemzeti Gyűlésben, azokat a' Frantzia köz társaság védelmezésére szükséges rendeléseket terjesztette *Barrere* a' N. képviselőinek szemeik eleibe, mellyeket a' közönséges jóra vigyázó commissió, jóknak talált. Ugyan ekkor így beszélt előttök: Hát ugyan szükség é az egész nemzetnek fel kelni? mit akarnak a' közönséges fel kelésén érteni? talám azt, hogy éppen úgy vettessen dézma az emberekre, mint a' barom nyájakra. Egyedül azok sürgetik az egész nemzetnek fel kelését, a' kik a' Statusnak erejét egészen el akarják altatni; talám ugyan el tüntenek 600 ezer főből vitézeink? Szerentsések vóltak é ellenségeink minden fel tételeikben? El érték é *Lyonban* és a' déli osztályokban tzelellaikat a' fanaticusok? ha szintén tette nek is valamelly előmenetet a' Spanyolok a' napkeleti *Pyreneus* hegyek alatt fekvő osztályokban, úgy de egészen ki üzettettek a' napnyugoti *Pyreneusok* alatt fekvő osztályokból? Egy olly goliáti tselekedet vólna a' közönséges fel

kelés, a' mellyre még most semmi szükségünk nintsen, jó lészzen az egész nemzetet ellenségeink ellen fel ingerleni, de nem szükség mindnyájoknak táborba menni. Minekelötte az egész nemzet táborba szállana, szükség tábori eleségekröl, fegyverröl, és más egyéb szükséges dolgokröl gondolkoznunk. A' *Barrere* által javasoltatott dolgok közzül im' ezeket határozta meg a' N. Gyűlés. 1. Mostantól fogva mind addig, mig ellenségeink ki fognak földünkröl üzettetni, minden Frantzia köteles lészzen, ha a' szükség kívánándja, fegyverével szolgálni; elsőben is az ifjak masirozzanak; a' házasok pedig készittsenek fegyvert, 's horgyanak a' táborozó seregekhez eleséget; az asszonyok várjanak sátorokat és köntösöket; a' gyermekek folszanak sebekre való tépéseket; a' vének közönséges helyeken prédikállyanak gyűlölséget a' despotizmus ellen, és szeretetet a' törvény iránt. — 2. A' nemzet épületei változtassanak által kaszárnyákra, és a' közönséges helyek mőhelyekké. A' kik az ellenség ellen masirozni fognak, rendesen fegyverkeztessenek fel. A' kik a' hazában szolgálnak, azoknak dárda adtasson, a' paripa és más lovak, mellyek a' föld mivelésre nem szükségesek, vétettessenek el. 3. A' közönséges jóra vigyázó commissió mindenfelé fegyver fabrikákat állitson, Páris városa legyen a' közép pont, és 30 millió forditasson e' végre. — 4. A' fel kelés közönséges legyen; a' nőtelen Frantziák, és gyermeketlen ifjú özvegyek, 18 esztendőstől fogva 25 esztendősig az osztályoknak fő várossáikban gyűllyenek öszve, és a' masirozásra való jel adásig, gyakorolylyák magokat a' fegyverben s. a. t. — Az egész Convent fel állott és tökéletes meg elégedéssel bé vette ezen fel tételeket.

Ha igaz a' mint néhány közönséges levelekből olvassuk, Aug. 25. dik napján tartatott gyűlésben, eggy sereg gyermek jelent meg a' N. Gyűlés előtt, és azon panaszkodtak, hogy nekik nem más, hanem pap tanítóik vólnának, kik őket

ollyatén dolgokra tanítták, a' mellyeket ők telylyességgel nem érti, egyfzersmind ollyatén tanítókat kívántanak magoknak adattatni, a' kik őket hazájoknak, és minden felebaráttyaiknak szeretetekre tanítanak, bátor akármelly vallásbeliek legyenek azok. A' jelenvalók mindnyájan tapsoltak, a' gyermekek pedig a' közönséges jóra vigyázó commissióhoz útasitattak. — Ezen ülésben olvastott fel *Valencia* vólt commendánsának *Ferrand* Generálnak az a' levele is, mellyben panaszokdott, hogy noha a' közönséges törvény szerént 24 óra alatt meg kellene halgattatni az elvádóltatott személynek, de még sem halgattatott meg. Eggy olyan embernek úgymond *Ferrand* Generál, a' ki 55 éltendeig szolgált, és sok sebeket is kapott, veszedelmes vólna az *Abbaciai* tömlötzben való sokáig létel. Ő is a' fellyebb említett commissióhoz útasitattott.

Eggy *Julien* nevű tagja a' N. Gyűlésnek azzal vádolta ezen ülésben az *Indiai* kereskedő társaságot, hogy *XVI Lajos* királynak nagy summa pénzt fizetett vólna előre, melly miatt sokat szenvedett a' N. szabadság, és hogy most is baráttya az aristocratáknak. Mellyre nézve az végeztetett el, hogy az 5 személyből álló commissió ezen dolognak próbáit vizsgálná, és hányná 's vetné meg, ha szükség vólna é ezen kereskedő társaságnak örökségeit a' közönséges társaságnak javára el foglalni; úgy mindazonáltal, hogy az első töke pénz az actziák biróinak ki fizettessen.

A' gyűlésnek vége felé meg jelentenek az osztályoknak azok a' küldöttyei is, a' kik a' Fr. constitutiónak fel szentelésére Párisba fel gyűlekeztenek, olly véggel, hogy a' N. képviselőitől el bútsúzzanak. Ezeknek szószóllójok így szólott: gyűléseinknek protocollumait, az az, jegyző könyveit kebeleitekben tesszük le; ezek lesznek tanúbizonyságaink arról, hogy égygyetlen eggy gondolat sem vólt elméinkben, melly méltó ne lett vólna a' hegyhez. (értik a' mostani N. Gyűlésnek *Jakobinus* indulatú tagjait) Nemze-

ti képviselők maradjatok mostani örreiteken, hogy a' constitutiót meg erősithessétek, és bölts törvényeket szabhassatok. A' ti tekinteteknek viláma érdekellye a' foederalistákat! (igy nevezik a' constitutiót bé nem vett osztályokat, és városokat); rekeffzétek ki őket a' törvénynek általma alól! tilztogassátok ki a' köz társaságot, ezektől a' fene állatoktól s. a. t. Mellyre az elől ülő így felelt: Mondjátok meg a' Frantziáknak, hogy az ő képviselőik, mind addig el nem fogják mostani örreiket hagyni, valameddig a' közönséges szabadságot mozdúlhatatlan fundamentomra nem állittyák. A' sok tapsolás, és *Éllyen éllyen a' Fr. közönséges társaság!* kiáltás között, atyafiságos tsókokat adott az elől ülő a' szószólónak, ezen réá bizással, hogy ő is hasonló tsókokkal illesse a' többi biztosokat, ezek pedig megyéikbeli polgári előjáróikat.

Nem tudatik, mi végből, minden eddig virágzott tudós társaságokat el töröltt a' N. Gyűlés, holott ennek nevezetesebb tagjai is többnire mind ilyen tudós társaságoknak tagjai vóltak. Fülébe menvén az úgy nevezett *Cordelier Clúbnak* ez a' végezés, néhányan úgy gondolkodtanak, hogy mivel semmi nemzetnek kronikájában a' Fr. revolutióhoz hasonló revolutiót olvasni nem lehet: ahozképest meg kellene a' Párisi királyi könyvtárt, mellyet már most nemzeti könyv-tárnak neveznek, égetni. Valósággal úgy gondolkodnak ezek az emberek, mint gondolkoza vala az az, *Arabs Kalifa*, a' ki hajdan az *Alexandriai* bibliothékát meg égettette. Eggykor hozzá menvén fővezérje tudakozza tőlle, mit kellene mivelni ezzel a' könyvtárral, mellynek épületére sok költség kívántatna. Erre így felelt a' *Kalifa*: *Vagy mind meg van az a' Kóránban, a' mi ezekben a' könyvekben meg vagyon, vagy nints? Ha meg vagyon, kár vólna réájok költeni; ha meg nints, bizonyosan ellenkezik a' Kórámban való tudományokkal, mellyben minden mennyei és földi böltsesség fel találtatik; következésképen, akár meg vagyon*

ezekben a' könyvekben, a' mi a' Korámban vagyon, akár nintsen, nem méltók a' meg tartásra, es így égettessenek meg. Meg is égettetenek, mellynek vissza szerezhethetlen kárát szenvedte, szenvedni fogja az emberi nemzet.

Múlt postával küldött újság levelünkben említettük, hogy *Mársilia* és *Toulon* hatalmas Frantzia városok az Angliai király általma alá adták magokat, és kapukat nyitottanak a' N. Brittaniai és Spanyol hajós seregeknek. Most mind a' két város felül bizonyosabb hirt közölhetünk érdemes Olvasóinkal. *Mársilia* felől illyetén jelentést tettenek Aug. 28 dik napján *Chateaux* Generál, és az ott lévő N. biztosok a' Párisi N. Gyűlésnek: A' *Marsiliaiak* ugy mond mind *Avenióból*, mind *Aix* városából, (deákúl *Aquae Sextiae*, *urbs Aquisiensis* Provinciának fő, igen szép és egészséges városa) holott sok kégyetlenséget vittenek végbe, ki üzettettek, három ágyújok, és sok tábori eszközeik el vétettek, 100 ember közzülök meg öletett, 39 el fogattatott, kik között vagyon halálosan meg sebesitetett vezérek *Arbauth* is. Aug. 24 ik napján ismét meg támadta, és erőssen meg verte őket a' *Septemesi* tetőkön *Chardeaux* Generál 15 ágyúikat, és sok hadi eszközeiket el vett, 's sokakat el fogott. Az el fogattak között sok Frantzia linea seregekből által szökött katonák vóltanak, a' kik leg ottan *Grenobléba* küldettek, hogy ott halálra sententziáztassanak. Tegnap utólszor tsapott *Chardeaux* Generál a' *Marsiliaiakra*, városoknak falaik alatt. — Ma reggeli 9 órakor mentünk bé mint győzedelmesek a' lakosoknak örvendetes kiáltások között, a' kik a' pártoskodásban épen nem részesültenek, a' városba. Tsak nem minden úttzákon ki szegezett ágyúkat találtunk. — Bé menetelünkkel meg ölelgettük hivatalbeli társainkat, *Bó*, és *Antibóu* N. biztosokat, a' kik mind eddig a' tömlötzben sinlettek, hanem mi általunk ki szabaditattak. — Sok aristocraták, és más zenebonáskodók el fu

tottanak, sokan meg is fogattattak közzülök s. a. t. — Bizonyosabbnak lenni mondatik, hogy *Toulon* tökéletes contra-revolutióban vagyon. — hogy a' fejer cocárdát süvege mellé fel függesztette. — hogy az Anglusokat bé botsátotta (r). A' *Hamburgi* közönséges levelek másként szólnak e' városnak mostani állapotjáról, és világosan meg hamisittyák az arról támadott közönséges hirt, 's azt mondják, hogy néhány Anglus tiszték a' fogoly katonáknak ki váltatásokra menvén bé a' városba, adtanak légyen alkalmatosságot ezen hirnek támadására. Miben légyen a' dolog, nem sokára meg fogjuk hallani.

Helvétzia.

Ha igaz, a' mint egy *Helvétzián* keresztül utazónak magános leveléből olvassuk, a' *Bernai* Canton részt fog a' Frantziák ellen való hadakozásban venni. Ide, t. i. *Bernához* érkezésemkor, így ír az utazó, egy tábort találtam a' város alatt, mellyről a' mondatik, hogy tsupán a' szokott fegyverben való gyakorlásra nézve gyűjtett vólna öszve; holott annál bizonyosabb nints, hogy a' Cs. K. követtel való tanátskozás után gyűjtettetett öszve. Az ottan táborozóknak száma 2 ezer főre és 40 darab ágyúra megyen. — A' *Bernai* fegyveres tárba, mellyben éjjel nappal dolgoznak a' mester emberek, senki bé nem botsátatik. Valamint itten, úgy a' *Friburgumi* és *Szolothurni* Cantonokban is eröss hadi készületek tétettetnek. — A' mint imitt amott beszélgetik,

(r.) *Toulon* (deákúl *Tolonium*, *Tolenium*, *Teló Martius*) *Provinciának* népes, és nevezetes városa, a' közép tengernek partyán, mellynek a' hadakozó hajóknak bé fogadásokra két igen szép és tágas ki kötő helye vagyon. Ebből a' kettőből vagyon a' harmadikba, és

a' Szárdiniai hadi seregeknek oda érkezésekkor fogják ezek a' Cantonok is, fogaiknak fejerét ki mutatni. Azomban, az időnek meg nyerésére, mindenkor neutralitással biztattatik, a' Fr. követ *Barthelemy*.

Hadi Történetek és Környül állások.

Dünkerkának ostromlására küldetett, és a' *Yorky* hertzegnek kórmányára bizatott sereg az *Austriai*, *Angliai*, *Hannóverai* és *Hassziai* truppoknak lángjából áll, és 46 ezer főre megyen. *Septembernek* 4-dik napján kérte azt fel a' várnak *commendánsától* a' *Yorky* hertzeg, a' *N. Britanniai királynak* nevében. — A' felkérés ezen igékkel ment végbe: „Uram! tudtára adom kégyelmednek, hogy az a' hadi sereg, mellynek vezére én vagyok, a' kégyelmed kapui előtt vagyon. Nintsen a' városnak elegendő védelmező eszköze a' győzedelmes fegyvereknek elment állásokra, mellyeket én, hanemha ennek a' virágzó városnak végső romlását akarnám el távoztatni, és mind emberiségből, mind nemes indulatból az emberi vért kimélleném, leg

*belsőbe vivő út, mellynek kerülete közel három óráni földet foglal magában, és mind a' körül belől fekvő halmok, mind két erős bástyák által fedeztetik. — 1707-ik esztendőben keménnyen ostromoltatott ez a' város a' frigyes seregek által, a' Szabaudiai hertzeg, és Eugenius hertzeg *Austriai Generál* vezérlések alatt a' szárazról; a' tengerről pedig az égyyesült *Angliai* és *Hollándia* flotta által: de mivel az ellenkező szelek miatt későre vitetett az artilléria a' szárazra, ennekfelette, kevés tábori eleségek vólt az ostromló seregeknek, kéntelenek vóltak annak ostromoltatását félbe szakasztani.*

„ ottan kégyelmed ellen fordithatnám. Üram je-
 „ lentem kégyelmednek, adgya fel *Dünkerka* vá-
 „ rosát ö N. Brittanian Felségének, minekelötte
 „ én, a' kezemben lévő eröt kégyelmed ellen
 „ forditanám. Azonközben meg fogom a' ké-
 „ gyelmed által fel tétetendő fel tételeket halgat-
 „ ni, hogyha azok a' Brittanian fegyvernek te-
 „ kintetével, betsületével, avagy N. Brittanian
 „ szövetségeseinek hasznokkal nem ellenkez-
 „ nek. 24 órát engedek kégyelmednek az ezen
 „ dologról való gondolkodásra és tanátskozásra.

A' *Dünkerkai* Frantzia commendáns *Omera*,
 brigadéros Generál, még az nap ezt a' választ
 küldötte a' *Yorki* hertzegnek: „ General! kégyel-
 „ med ennek a' fontos városnak fel adásárára
 „ kényszerit éngemet, a' kit a' Fr. közönséges tár-
 „ saság maga bizodalmaival meg betsült. Bizo-
 „ nyomra mondom kégyelmednek, hogy én a'
 „ zokkal a' vitéz republikánusokkal, a' kik kór-
 „ mányomra vagynak bizattatva, illendöképen
 „ fogom ezt a' várost védelmezni. A' benn lé-
 „ vö Frantzia örizet mintegy 10 ezer főre megyen,
 „ és azokból a' Frantzia seregekből áll, a' kik a'
 „ múlt télen Hollándiában pusztítottanak. A' mint
 „ iratik, arra kérték a' *Dünkerkai* kereskedök *Ome-
 ra* Generált, hogy sükségtelen ne rontassa el a'
 „ várost, mint el rontatott *Valencia*; mellyen na-
 „ gyon fel pattant *Omera* Generál, és azt mondot-
 „ ta, hogy a' ki ennekutánna tsák emlékezni fog
 „ is a' városnak fel adásárol, mingyárt fel akaszt-
 „ tattya.

Keményen meg bosszonkodott a' *Yorky* her-
 tzegazokra a' körülbelöl fekvö falukra, a' mellyek
 oda lett menetelekor seregeire lövöldöztenek, és
 meg engedte azokat fel prédáltatni.

Brüsszelből iratik, hogy a' Frantziák nagy
 erővel indultak *Dünkerkának* az ostrom alól való
 fel szabadítására, a' kik után eröss lépésekkel
 siet *Beaulieu* Generál, úgy hogy, ma holnap új-
 jabb hadi történeteket fogunk e' részről hallani.

Quesnoy várát derekasan ostromolják az Austriai seregek, és eggynehány bástyákat le is rontottak immár az ágyú golyóbisok.

Aug. 27-dik napján ki ütöttek *Dünkerkából* a' Frantziák, hanem mingyárt vissza verették. Más nap dél előtt 10 órakor mind a' városból, mind a' vizi tsatornából keménnyen lövöldöztek az ostromlókra, de még is kevés kárt tehettek benne. Úgy halljuk, hogy minden félénk asszonyokat, gyermekeket, öreg embereket és betegeket ki küldött onnan a' Fr. kórmányozó.

Freytag Hannóverai Feldmarsal, Sept. 5-dik napján *Lendreghenből*, melyet 1100 Frantziáság el foglalt vólt, ki üzte őket, közzülök sokat le vagdaltatott, és 50 el fogatott. Ezen alkalmazással egygy veszedelmes sebet kapott *Fabry* Generál Májor, a' ki hasának jobb részén lövétvén által, hátról kellett belőlle a' golyóbist ki mettzeni. Ezen történetről bővebb tudósítást fog *Báró Alvintzi* F. M. L. ennekutánna küldeni. — Ugyan azon nap dél után 4 órakor, 4 vagy 5 ezer Frantziáság támadta meg az éggyesült seregeket, *Furnes* és *Dünkerka* között, mellyben nemtsak a' várnak bástyáin ki szegeztetett ágyúk, hanem ennekfelette a' canalisban lévő Fr. flotta is segített nékiek, úgy annyira, hogy az éggyesült seregek jobb szárnyának egy része kéntelen vólt az ellenségnek soksága miatt a' homokokon magát vissza vonni. Azonközben *Gr. Sztáray* regementének két osztálya, *Jordis* regemente, és mások is segítségekre érkezvén, hathatosan vissza tólták az ellenséget, minekutánna egész setét estig viaskodtanak vólna velek.

Az Austriai Generálitás, kiváltképen pedig *Gr. Lascy* különös meg elégedéssel vóltanak, és vagynak *Koburg* hertzegnek azon mozdulásai iránt, mellyek által a' *Chambrai* táborból ki üzte a' Frantziákat. Kiváltképen az Angliai Stabalis tisztek az égig emelik a' nevezett hertzegnek hadi fortélyait, és azt mondják felölle, hogyha vala-

hol, és valamikor, bizony ez esztendőbeli táborozásban sok alkalmatossága vólt az égyyesült seregeknél lévő tiszteknek, a' hadi mesterségnek fundamentomosan való tanulására. Az Austriai, Angliai és Hannóverai tisztek között igen szép égyyesség és barátság uralkodik, és hogyha e' folyó esztendőben helyre nem állitathatik Fr. Országának előbbi constitutiója, és tsendessége: úgy láttzik, hogy még szorosabb szövetséget fognak a' *Bétsi* és *Londoni* udvarok egymás közt szerezni.

Carlsruhéból a' *Bádeni* Marchiónak lakó városából, egy szép anecdota iratik *Waldeck* herczegről, a' ki múlt esztendőben *Thionville* alatt egyk karját szerentsétlenül elvesztette; de azért még is meg tartván vitézi tüzét, újjobban ki állott a' *Márs* piattzára. Minap a' *Conde* hertzeg seregétől való néhány tisztekkel ki menvén *Lauterburgnál* a' Frantzia lineáknak, avagy sántzoknak meg vizsgálására, néhány Frantzia tisztekre bukkant, a' kik a' *Conde* hertzeg tisztyeitől, 's az után *Waldeck* hertzegtől is köszöntetvén köszöntek, de nem süveg vétel, hanem tsak kéz által. Mind a' két rész meg állapotván, *Waldeck* hertzeg meg szólította a' Frantzia tiszteket, a' kik nagy emberséggel, és tisztelettel beféltenek vele, ámbár nem ismerték légyen is ki légyen ő. Több beszédjeik között azt mondták, hogy az ő ármadiájok igen eröss, minden védelmező rendelkezéseik derekas, és mindent, a' mire tsak szükségek vagyon, örömmel vízik nékiek a' lakosok, égyedül az a' bajok vagyon, hogy kész pénz helyett papiros pénzel fizettettek. — A' beszéd közben égyk keztyüjét le ejtvén *Waldeck* hertzeg, egygy Frantzia tisztnak szólgája lováról le ugorván, fel vette 's által adta a' hertzegnek, melly készségeért leg ottan három arany ajándékot kapott. Meg köszömvén a' szolga, világosan ki mondotta, hogy egész regementeknél nintsen annyi kész pénz, mellyen közönségesen nevetkeztek és tréfálottak a' jelenvalók. Többi között azt mon-

dotta *Waldeck* hertzeg az ott lévő Frantzia Obesternek, hogy ő felettébb tsudálkozik azon, miképen szolgálhat ő, t. i. a' Frantzia Obester az emberiségnek régulája szerént, és mint emberséges ember, a' minéműnek ötet lenni láttya, a' Frantziáknak, és miként lehet olly törvénytelen embereknek előjárója? Ezekre a' Frantzia tiszt így felelt: Mi hazánk mellett vitézkedünk, és ditsőségünknek tartjuk, hogy illyetén embereknek előjáróik lehetünk s. a. t. Történetből észre vévén a' Frantzia tiszték, hogy *Waldeck* hertzeggel legyen beszédjek, mindnyájan le kapták süvegjeiket, minden illendő tiszteletét meg adták, és megkapván lovaikat sarkantyúikkal, így kiáltottak vissza: *Adieu* Generál uram, nem sokára meg láttyuk egymást a' tsata piatzon!

Durlachból érkezett levelekből olvassuk, hogy Gr. *Wurmser* lovas hadi vezérnek quártélyja nem *Freckenfeldnél*, hanem egy órával közelébb vagyon *Bergzábernhez*. Aug. 27 dik napján reggel Gr. *Gyulay* regementének batalionnya öszve tsapott a' Frantziákkal, a' midőn *Kemf* Obester, egy hadnagy és 7 köz ember sebet is kaptak. Néhány fertály órával az után az egész égyyesült sereg hadi rendbe állott a' Frantzia linéák előtt egy ágyú lövésnire. — Egy része *Bergzábern* felé masirozott, holott reggeltől fogva dél után két óráig nagy ágyú ropogások vóltanak; de semmiképen által nem törhették az Austriacusok a' Frantzia linéákat, mellyekről 8 és 12 fontos ágyúkkal lövöldözött az ellenség.

Carlsruhéból illyetén tudósítás érkezett hozánk ezen hadi történetről: tegnapi napon, az az, Aug. 27 ik napján *Weiszenburgtól* fogva *Lauterburgig* rendkívül való ágyúzás vólt a' Frantzia linéák előtt, melly reggeli három órától fogva setét estig tartott, és mind két részről tüzes vólt. Eleinten sem égyyik, sem másik rész nem akart hátrálni, mig végre a' bé következett éjjel két felé szakasztván a' tsatát, az égyyesült seregek vizs-

szá vonták magokat előbbi tanyájokra. A' Hafs-
szusok, Gr. *Gyulay* regementje, és a' *Condé* her-
tzeg corpussa leg inkább ki lévén a' Frantzia kár-
táts tűznek tétetve, égnéhány jó vitézeiket el vesz-
tettek, de sokkal többet a' Frantziák, ámbár
fülökig vóltak is a' sántzba bé ásva. A' Cs. K.
seregeknek bal szárnya már *Lauterburgig* ment
elő, a' honnan mindazáltal a' Frantziáknak 18 és
24 fontos szüntelen dörgő ágyúiknak tüze által
eggy kevésse vissza tólattak ugyan, de újjobban
vissza mentenek oda. Ezen tsatában kétszer nyo-
mattatván vissza a' Cs. K. seregek, harmadszor
eggy föld várat foglaltak el, melly mostan is
birtokokban nagyon, eggy más föld várat, és ab-
ban 12 ágyúkat pedig az *Erdödi* hufzárjai nyerte-
nek el.

Béts.

Tegnap előtt estéli 8 órakor érkezett ide eggy
kurir Császár könnyű lovas regementétől való all
hadnagy *Schwartzenberg* hertzeg, a' ki által azt
az örvendetes hirt küldötte *Koburg* hertzeg *Ber-
meraini* fő quártélyából Fels. Fejedelmünknek,
hogy a' *Quesnoy* Fr. vár, e' mostan folyó hól-
napnak 10 dik napján követett éjjel, annak kór-
mányozója *Goulus* által fel adattatott. A' capi-
tulatió, avagy hadi meg éggyezés szerént, követ-
kezett napon minden kapukat el foglaltak a' mié-
ink, 13-dik napján a' Fr. őrizet a' várból ki men-
vén, fegyverét le rakta, és fogságba adta magát,
melly mind addig a' Cs. K. tartományokban fog
maradni, valameddig ki nem váltatik. A' tisz-
teknek mind óldal fegyvereik, mind tábori bú-
torjaik meg hagyattattak. Egyéb aránt, minden
ottan találtatott hadi eszközök és magazinumok
a' győzedelmesekké lettenek. Erről bővebb tu-
dósitást fogunk ennekutánna tenni.